

Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnistvo se nahajata v Puju, gledališko poslopje št. 3.

Stajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 44.

V Ptuju v nedeljo dne 3. novembra 1907.

VIII. letnik.

Naznanilo. Zaradi praznika Vsehsvetnikov je izšla ta številka že dan prej, to je v četrtek.

Ljubezen zmaguje . . .

Oh priliki Vsehsvetih.

Jaz sem večna luč . . .

Mračni in megleni so dnevi, solnce nima več moči, — jesen je prišla: rumeno listje pada z vej, rožice so izginile iz travnikov, — v znamenju smrti stojimo!

„Listje je odpadlo, tiha vrh in plan, tužno nas pozdravlja rešnih ljubih dan“ . . .

V znamenju smrti! Za trenutek obstanemo v divjem boju za obstanek, vsa strast, vso sovražnost, vsa jeza in žalost izgine in človek se spomni: tudi jaz bom moral odkriti preprogo in stopiti v deželo temno in nepoznano, — tudi jaz pridem do zadnjega vzdihljaja in tudi mene bodoje neali tja doli na mirodvor, v malo jamico, v večnemu počitku . . . V vročem življenju ne mislimo na zadnjo ur, od danes na jutri živimo, kakor da bi bili večni in da bi nas ničesar ne moglo premagati. Ponosni, ošabni, prevzetni in sovražni smo, dokler ne pride večna smrt in nam ne zamaši usta s pestjo zemljice . . . Zato —

„Mrtvih se spominjaj
Megla se vali, —
le pripravljen bodi,
da srce zaspi“ . . .

Le pripravljen bodi! Smrt ti ne zaprinese! kmalu pride ura in ležal bodeš v zemlji in poleg tebe tvoji največji sovražniki, brez razlike ni . . . Hamlet je stal na pokopališču in držal mrtvaško glavo v roki: kdo mi more povedati, ali ti glava kraljeva ali glava berača? . . . Smrt izbriše razlike in nasprotja, smrt nas napravi vse ednake, — najrazličnejša pota hodimo v življenju in končno pridemo vendar vsi do istega cilja, do — groba!

V tem tiči veliki pomen praznika Vsehsvetih! Zakaj se sovražimo? Zakaj si nasprotujemo? Zakaj mečemo blato drug na drugega? Tsi, prav vsi smo umrljivi . . .

Smrt . . . nekaj groznega tiči že v besedi! Danes sem še vesel, zdrav, z rdečimi licami in v tati ležim na mrtvaškem odru, svede in rože okoli mene, z mrljim obrazom in tihim mirnim nočem . . . Danes imam še ljubo mati in jutri mi jo že nesejo in pogrezejo v temno jamo! Danes se še razveseljujem nad otroškim smehom svoje dece in jutri — je nimam več . . .

Grobovi, grobovi so cilj človeštva!

Ali ti nevsmiljena smrt, ki trgaš otroka od materinih prs, sina od očeta, prijatelja od prijatelja, sestro od brata, — tudi ti, smrt, si predragoljiva! Vsako leto romamo na pokopališče, vnašamo vence in prižigamo luči, — vsako leto se za en dan spominjamo ranjkih in spo-

minjamo ljubih, ki počivajo pod zeleno odejo večne zemljice . . .

Ljubezen premaga grobove, — ljubezen zmaguje . . .

Vsivesti so . . . Med grobovi korakamo in kakor oblački na mračnem nebu prihajajo spomini . . . Tu počivate, vi dragi ranjki, s katerimi smo hodili roko v roki, — glejte, nismo vas pozabili in čeprav vas ne moremo več ljubiti, vam ne moremo več roke stisniti, — ljubezen nas vendar še druži . . .

Ljubezen zmaguje . . . Večna, nesmrtna si, ljubezen!

Prišel bode čas, ko ne bode več sovraštvo ljudstvo ločilo! Prišel bode čas, ko bomo vsi tja doli počivali . . . Ali bode divjala po naših grobovih in nadalje divja gonja, strupena strast? Ali bode sovraštvo i nam večni mir kalilo? Ali bode še vedno zavist med očetom in sinom, med brati in prijatelji vladala? Ali bode — kakor danes — še marsikateri sin komaj čakal, da oče umrje, še marsikateri mož pospeševal smrt žene, — ali se bode še vedno ob mrtvaškem odru od veselja vriskalo, — ali bode sovraštvo večno? . . .

Upajmo, da ne! Na dan Vsehsvetih se nam dozdeva, da prihajajo mrljici v belih haljah iz grobov in plovejo kot sence okoli nas . . . In mrljici govorijo, — mirno, s solznimi očmi govorijo: ljubite se, kajti grob je že izkopan, v katerem bode te počivali tudi vi . . .

Politični pregled.

Politični položaj. Za gotovo se še danes ne more reči, kakšna usoda čaka pogodbeni načrt. Kmetijski poslanci, ki tvorijo sicer večino v državni zbornici, so po političnih strankah tako razcepljeni, da ni pričakovati edinega nastopanja. Gotove politične stranke pa skušajo druga politična vprašanja v pogodbeno razpravo privleči. Pridobiti si hočejo od vlade narodnostne dobitke in potem, ko jim bode vlada kaj podelila, bodoje tudi za nagodbo glasovali. To stališče imajo zlasti Čehi, ta mali narod, ki zasleduje v prevzetnosti pota Madžarov. Klerikalci pa so skoraj še bolj smešni. V Gradcu so se stegli napredni in klerikalni študentje. Ker so jih dobili črni fanti po grbi, napravili so črnuhi iz tega pretepa „veliko politično zadevo“ ter zahtevajo „zadostčenje“ za graške klofute. To je „resnost“ gotovih poslancev, kaj?! Upajmo, da postane zbornica vsaj toliko možgata, da bode ločila pogodbeni načrt od vsega političnega mešetarenja. Avstrijski narodi so siti te presnetne politike in so prišli gospodarsko na beraško palico!

Državni zbor je razpravljal v svoji seji dne 24. okt. o raznih nujnostnih predlogih, ki so imeli pač edini namen, preprečiti redno delo. Ali v kljub temu je stopila zbornica v prvo čitanje pogodbenega načrta. — 27. okt. je imela edino z pogodbenim načrtom opraviti. Posl. Ellenbogen je dejal, da je nagodba delavce popolnoma prezrla in da socialisti ne prevzamejo odgovornosti za nagodbo. Dr. Fiedler (Mladoček) je že zajahal narodnega konjčka in privlekel s tem narodnostno gonjo v to gospodarsko vpra-

šanje. Hrvat Perić je izjavil, da ni zadovoljen s pogodbo. Nemški radikalec Sommer je svaril, vlado, naj ne privleče narodnostno politiko v nagodbeno vprašanje. Posl. Kuranda je govoril proti dalmatinskim železnicam in izrazil upanje, da bode avstro-ogerska banka l. 1900 ponehala. — 28. okt. je govoril nemški naprednjak M. Urban in rekel, da obsega nagodba toliko določb, ki so v našo škodo in v prid Ogrske, da bode težko sprejeta. Istotako se je izjavil dr. Kaiser, ki je končal s temi besedami: „Mi nečemo več ogrskega jarma nositi, kajti mi potrebujemo močno državo, v kateri se bode ponehala z razdirajočimi in narodnostnimi postulati“ . . .

Proti avstro-ogrski nagodbi. Odbor avstrijske centrale za kmetijstvo je sklenil na predlog viteza Hohenbluma sledečo resolucijo: „Od vlade predloženi načrt avstro-ogrske nagodbe je za kmete nesprejemljiv, ker ne odgovarja agrarnim interesom in nasprotuje agrarnemu programu. Veterinarske določbe v tem načrtu so take, da je varstvo naše živinoreje popolnoma samolastni Ogrski izročeno. Surtaksa na sladkor je neopravičena koncesija in dobiček za ogrsko sladkorno industrijo. Opravičeno bi bilo, da bi se tudi našo domačo minarsko industrijo pred ogrsko konkurenco zavarovalo. Določbe glede davka na žganje nasprotujejo zahtevam planinskih kmetov glede domačega žganja. Avstro-ogrska banka ni v načrtu razdeljena, kar so agrarci že davno zahtevali. Ravno tako niso v načrtu razdeljeni colninski dohodki, kakor bi bilo to opravičeno, ker šenkamo danes Ogrski skoraj 30 milijonov kron itd. Iz vseh teh razlogov je naše nasprotovanje opravičeno. — Zdaj je stvar agrarnih volilcev na Avstrijskem, da prisilijo svoje poslance, naj si bodo te ali one narodnosti ali politične stranke, da storijo v zbornici svojo dolžnost in da glasujejo proti nagodbi z Ogrsko.“

Češka ministra odstopila. Češki minister dr. Pacak in trgovski minister Fort sta odstopila. Moža sta žrtev spletk, ki se vršijo v taboru čeških strank. Cesar še ni sprejel demisijske ministrov. Baje se mu sploh še ni predložila, ker je cesar še vedno bolehen.

Pretep v zbornici. Zadnjič bi se v zbornici že zopet kmalu stepli. Češki butec prof Sternberg je kazal namreč sliko, ki je osmešila soc. dem. poslance Schummeierja. Zato so ga socialisti na hodniku napadli in dobil bi jih po grbi, ko bi ne pobegnili. Drugi dan je prišel z revolverjem v zbornico, socialisti pa so rekli, da ga bodo s pasjim bičem pretepli. S par klici na red od strani predsednika se je stvar rešila. Ali značilno je to za „resnost“, s katero zapravljajo gotovi poslanci ljudski denar . . .

Dopisi.

Iz Št. Petra na Medv. selu. Še ni dolgo, da je bil Št. Peter tako srečen, da je imel v svoji sredi lepega gospoda Korošca, kateri je tukajšne občane hotel prepričati o svojem neznosnem delu v državni zbornici. Lagal jim je to in ono, samo da bi jih prepričal, da je